

A méhek
Feladatkörök a kooperatív munkában

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

2. évfolyam

Programcsomag: Én és a másik

A modul szerzője: Nagy Erika

Címlapkép: szkb102_07_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	7-8 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az együttműködés, az összetartozás erősítése a csoportban. Feladatkörök megismerése a kooperatív csoportokban. Ismeretszerzés: méhek, munkamegosztás a méhkaptárban.
A modul témái, tartalma	Témák: Élő természet: együttműködő állatközösségek Kapcsolatok: együttműködés a családban Tartalom: Munkamegosztás, új kooperatív módszerek, szerepek bevezetése. ismeretek a méhekről.
Megelőző tapasztalat	Megelőző modulok: A mi tavunk I., A mi tavunk II. (szkb102_4, szkb102_5)
Ajánlott továbbhaladási irány	A méz egészségmegőrző szerepe. Osztályünnep mézes tea, mézes kenyér mellett.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák Társas kompetenciák: együttműködés, kommunikációs készségek: figyelem, véleményalkotás, vitakészség
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és természet (ismeretszerzés társak segítségével), Magyar nyelv és irodalom (néma olvasás, ismeretterjesztő szöveg megértése, lényegkiemelés kérdések segítségével), Matematika (diagram készítése) Tantárgyához: magyar nyelv és irodalom, természetismeret, matematika Modulokhoz: A mi tavunk I., A mi tavunk II. (SZKB102_4, SZKB102_5)
Támogató rendszer	Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001

Módszertani ajánlás

Amennyiben kevés idő áll rendelkezésünkre, a szünetet is felhasználhatjuk a ráhangolásra. A „Találd meg azt, aki...!” kérdőívet ebben az esetben már a következő óra végén odaadhatjuk a gyerekeknek.

A meglévő ismeretek felidézésére, összegyűjtésére jó módszer a Szóháló. Javaslom, hogy a tanulónak legyen saját színe, ami lehetőséget nyújt később a tanár számára, hogy az egyes tanulók hozott ismereteiről képet kapjon. Ebben az esetben a munka végén kérjük, hogy a Szóhálót tartalmazó lap hátulját írják alá a saját, egyéni színű ceruzájukkal. Azért a hátulját, mert a Szóhálók jó, ha egy időre kikerülnek az osztály falára, és az egyéni teljesítmények csak az egyénre, a csoportjára, illetve a pedagógusra tartoznak ebben az esetben. Később, a témakör végeztével a Szóhálók további bővítésre is alkalmat nyújthatnak.

A I/2. feladatnál csoportonként kapnak témát a tanulók (osztály, iskola, otthon). Ha a csoportok száma indokoltá teszi, akkor egy témán több csoport is dolgozhat. Javasolom a csomagoló papíron végzett munkát, így lehetősége és helye lesz másoknak is kiegészíteni a plakátokat. Mivel nem határoztunk meg felelősöket a munka kezdetekor, lehetséges, hogy probléma adódik az egyes munkafázisok megoldásakor. Lehetőség szerint, hagyni kell ezeket a vitákat, hogy a csoport maga oldhassa meg. A szóvivőnek, a plakát bemutatójának kiválasztása nagy valószínűséggel több csoportnál gondot fog okozni. Ezek jó tapasztalatok ahhoz, hogy később a tanulók megértsék, milyen fontos előre megállapodásokat kötni a szerepeket illetően.

A I/3. feladatnál további szerepet kell meghatározni, ha akár csak egy ötfős csoportunk is van.

Az új tartalmak feldolgozásához eltérő szövegeket kapnak a csoportok. Szükség esetén több csoport is kaphat azonos szöveget.

Az önálló olvasásra és a válaszok aláhúzására szánt idő egyénenként eltérő lehet. Ezért célszerű a pedagógusnak időkitöltő feladatot biztosítani a gyorsabban haladók számára. Ilyen lehet pl.: méhecskék színezése, rajzolás, mézes ételek gyűjtése stb.

II/2. A plakátkészítésnél a tanár legyen maximálisan a csoportok segítségére, ha igénylik. Ha úgy érzi, lényeges információ nem szerepel a plakáton, rávezető kérdésekkel segítsen. Nagyon fontos, hogy jó plakátok készüljenek, amelyek később a gyerekeket valóban segítik a „tanításban”, és ugyanilyen fontos, hogy a csoportok önállósága ne csorbuljon, a plakátokat valóban saját munkájuknak érezzék. Kész megoldásokat ne adjunk nekik, inkább a megoldáshoz vezető útra segítsük őket rátalálni.

II/3. fordított szakértői mozaikban való tanításnál előfordulhat, hogy egy témának két „házigazdája” van. Ez az eset segítséget nyújt az integrációt végző pedagógusoknak, hiszen ilyenkor azok a tanulók, akik nehezebben kommunikálnak, akiknek rövid távú emlékezete fejlesztésre szorul, kaphatnak egy párt, akivel együtt tanítanak. Ilyenkor az a kisgyerek tanít először, aki kevesebb konkrét ismeretet tud felidézni, a társa pedig kiegészítheti, pontosíthatja az elhangzottakat.

A modulsorozat – így ez a modul is – lehetőséget teremt a kooperatív csoportmunka bevezetésére, felépítésére, közös gyakorlására, alapot és tapasztalatot nyújt az alkalmazásra más tanórákon is. A már megalakított csoportokat érdemes hosszabb ideig együtt tartani. Igénytől és helyzettől függően 2-6 hét után érdemes új csoportokat alakítani, ezt megelőzően a „régik” csoportok munkáját értékelni (itt a csoportok önértékelését javasoljuk), az együttműködést valamilyen aktussal lezárni (közös alkotás, közös feladat drámaórán, vetélkedő a csoportok között, játék stb.).

A csoportmunkához a legalkalmasabb elrendezést a körbeülhető, mozgatható asztalok és székek biztosítják. Ezek a frontális osztálymunkára is alkalmasak, a beszélgetőkörhöz és a drámajátékhoz szükséges tér kialakítását is lehetővé teszik.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés tartalmi részét a tanulók végzik, ami bizalmat feltételez a tanítótól. Nyugodtan bízzuk a gyerekekre ezt a feladatot, maradjunk háttérben ezen a téren is. Az együttműködésre, személyes élmények megvitatására teremtünk lehetőséget, hasonló szerepkörben.

A Szóhálók megismerését, „ellenőrzését” Képtárlátogatással terveztem. Ebben az esetben nem írhat senki a másik csoport munkájába, nem minősítheti azt, hiszen az egyéni gondolatok szabadságát korlátoznánk ezzel. Ezért ennél a feladatnál a megismerés és nem az értékelés áll a középpontban.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Összesítő táblázat

Tanulói segédletek

D1 – Kérdőív „Találd meg azt, aki...”

D2 – Szóháló MÉHEK felirattal, csoportonként 1 db

D3 – „A méhek élete” 4 különböző rész